

Twee nieuwe, unieke fokwaarden geïntegreerd in CRV-fokkerijgetallen

Fokwaarden voor voeropname en ketose

CRV ontwikkelde twee unieke fokwaarden: een voor voeropname en een voor ketose. Ze integreert deze fokwaarden in haar fokkerijgetallen Better Life Efficiëntie en Better Life Gezondheid. In december worden de vernieuwde fokkerijgetallen gepubliceerd.

tekst **Ivonne Stienezen**

Een fokwaarde voor voeropname en een fokwaarde voor ketose. Het zijn twee nieuwe fokwaarden die vanaf de indexdraai van december dit jaar onderdeel uitmaken van de CRV-fokkerijgetallen Better Life Efficiëntie en Better Life Gezondheid. In 2013 introduceerde CRV de zelf ontwikkelde fokkerijgetallen, waarmee veehouders gemakkelijker kunnen fokken op gezonde en efficiënte koeien. CRV voegt nu de nieuwe fokwaarden toe aan de fokkerijgetallen. Het fokkerijgetal voor gezondheid is versterkt met de fokwaarde ketose (slepde melkziekte), het fokkerijgetal voor efficiëntie werkt nu met een fokwaarde voor voeropname, in plaats van een berekende voeropname.

‘Dit zijn unieke fokwaarden’, vertelt René van der Linde, senior onderzoeker bij CRV en nauw betrokken bij het ontwikkelen van de nieuwe fokwaarden. ‘We zijn de eerste rundveeverbeteringsorganisatie in de wereld die werkt met deze fokwaarden.’ Hij legt verder uit:

‘Voor een dochterfokwaarde voor voeropname heb je gegevens van veel dochters nodig. Aangezien het meten van individuele voeropnames erg duur is, is dat beperkt haalbaar.’ De onderzoekers hebben nu de voeropnamegegevens van drieduizend koeien gekoppeld aan geïntegreerde informatie en de fokwaarden voor melkproductie en lichaamsmaten. Op die manier berekenden zij de fokwaarde voor voeropname.

De fokwaarde voor ketose kwam tot

stand met gegevens die CRV sinds 2011 verzamelt via MPR Voeding. Bij het mpr-onderzoek worden de ketonlichamen gemeten, een indicatie voor slepende melkziekte. Deze gegevens zijn gekoppeld aan de afstamming van de koeien.

Betrouwbaarheid tot 60 procent

Het project waarin de fokwaarde voor voeropname is ontwikkeld, is een samenwerkingsverband tussen Wageningen UR en CRV, dat mede is gefinancierd door het Productschap Zuivel (zie kader). De voeropnamegegevens komen van proefbedrijven van Wageningen UR Livestock Research die de voeropname voor diverse onderzoeken in beeld bracht. ‘Deze dataset van drieduizend koeien is groot genoeg voor een betrouwbaarheid van 55 tot 60 procent van de fokwaarde voeropname’, aldus Van der Linde.

‘We willen in de toekomst de betrouwbaarheid van de genomics graag verder

Tabel 1 – Voorbeelden van vernieuwde fokkerijgetallen en fokwaarden voeropname en ketose voor een aantal bekende CRV-stieren

naam stier	fokwaarde voeropname	fokwaarde ketose	Better Life Efficiëntie*	Better Life Gezondheid*
Olympic	1,90	104	-1	2
Grandprix	0,70	86	-3	-2
Canvas	1,44	90	17	-5
Win 395	1,57	95	14	3
Laurenzo	0,06	93	2	6
Surprise	0,72	110	9	8

*Fokkerijgetallen met de nieuwe rekenregels, waarin fokwaarden voor voeropname en ketose zijn opgenomen.

Roel Veerkamp: ‘Nieuwe fokwaarden hopelijk snel beschikbaar in GES’

Als onderzoeker van Wageningen UR was Roel Veerkamp nauw betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe fokwaarde voor voeropname. ‘De fokwaarde voor voeropname hebben we samen ontwikkeld met CRV. Maar omdat een deel is gefinancierd door het Productschap Zuivel heeft CRV geen exclusieve rechten. Er is direct afgesproken dat we de fokwaarde ook beschikbaar stellen aan GES (Genetische Evaluatie Stieren). Met de deelnemers en de technische commis-

sie van GES bespreken we nu of we die fokwaarde ook als GES-fokwaarde gaan publiceren. Uiteindelijk beslist het GES-bestuur.’

De fokwaarde voor ketose werd door CRV zelf in een apart project ontwikkeld. Als GES-coördinator hoopt Veerkamp dat deze fokwaarde op termijn ook een GES-fokwaarde wordt. ‘Daarbij zijn we afhankelijk van enerzijds CRV, als ontwikkelaar van de fokwaarde, en anderzijds de GES-deelnemers.’

vergroten via meer data van nieuwe voeronderzoeken', zegt Van der Linde. Joost Klein Herenbrink, global productmanager holstein bij CRV, vult aan: 'Deze betrouwbaarheid is voldoende om de fokwaarde te publiceren. Vergelijk het bijvoorbeeld met de fokwaarden voor klauwgezondheid, die worden steeds betrouwbaarder, door meer data.'

De vernieuwde fokkerijgetallen zijn vanaf december te vinden op de stierenkaart en website van CRV. De individuele fok-

waarden voor voeropname en ketose zijn te vinden in de webshop van CRV. De fokwaarde voeropname is alleen beschikbaar voor holsteinstieren, omdat alleen voeropnamegegevens van dat ras zijn gebruikt. Deze fokwaarde is een absolute fokwaarde en geeft aan hoeveel kilo droge stof dochters van een stier meer of minder vreten dan gemiddeld. Een fokwaarde 3,00 betekent dat dochters van die stier gemiddeld 1,50 kg droge stof per dag meer vreten dan gemiddeld.

De nieuwe fokwaarde voor voeropname helpt bij fokken op efficiëntie

Klein Herenbrink nuanceert: 'Veehouders die met deze fokwaarde gaan werken, moeten wel zelf de relatie leggen met bijvoorbeeld productie en levensduur. Want met deze fokwaarde alleen kun je in principe koeien fokken die minder vreten. En dat is natuurlijk niet het doel, we willen koeien fokken die efficiënter melk geven.' Door de fokwaarde voeropname op te nemen in het fokkerijgetal Better Life Efficiëntie is te zien hoe efficiënt een koe melk geeft. In tabel 1 is te zien dat de dochters van Canvas (1,44) en Win 395 (1,57) meer eten dan gemiddeld. Ze hebben ook een bovengemiddelde productie, waardoor de stieren goed scoren op efficiëntie. Dochters van Laurenzo (0,06) en Grandprix (0,70) hebben dezelfde productievererving, maar doordat de dochters van Laurenzo minder vreten, scoren ze beter voor efficiëntie.

Minder gezondheidskosten

De fokwaarde ketose is beschikbaar voor alle rassen en wordt weergegeven als een relatieve fokwaarde. Het getal 100 staat voor het gemiddeld aantal gevallen van ketose. 'Bij een stier met een fokwaarde van 108 voor ketose neemt het percentage dochters met ketosegevallen op het bedrijf af met drie procent. Door, in theorie, alleen nog stieren met deze fokwaarde te gebruiken, kan de prevalentie op een bedrijf dalen van 12 procent, het huidige gemiddelde, naar 9 procent', aldus Van der Linde. 'Kijk in de tabel bijvoorbeeld naar Canvas en Surprise voor de fokwaarde ketose, dan is te zien dat Surprisedochters 7,5 procent minder ketose hebben dan de Canvasdochters.'

Volgens Klein Herenbrink gaat fokken op efficiëntie en gezondheid goed samen. 'Ik adviseer veehouders geen stieren te kiezen die negatief scoren op beide punten. Je kunt goed een productieve en efficiënte koe fokken zonder dat dit ten koste gaat van gezondheid en andersom.' |

Ate Lindeboom: 'Deze vernieuwing is belangrijke stap vooruit'

'Ik ben heel erg blij dat we de unieke fokwaarden voor voeropname en ketose via de vernieuwde fokkerijgetallen in december kunnen aanbieden aan onze veehouders,' vertelt CRV-directeur Ate Lindeboom.

Lindeboom heeft binnen de directie duurzaamheid in zijn pakket. 'Ik ben er trots op dat onze mensen, deels in samenwerking met andere partijen, deze instrumenten hebben ontwikkeld. Het is weer een belangrijke stap vooruit om

duurzamere koeien te kunnen fokken.' Met de fokkerijgetallen geeft CRV invulling aan het beleid dat drie jaar geleden werd ingezet. 'We hebben toen besloten om veehouders verder te helpen om tot een duurzamere veestapel te komen. We focussen bewust op gezondheid én efficiëntie. Uiteindelijk moeten de veehouders natuurlijk wel hun boterham verdienen, dus we mogen niet doorslaan in duurzaamheidskenmerken, we moeten de balans bewaren.'

